

Obsah

Shrnutí hlavních zjištění výzkumu Využívání a fungování institutu svěřeni dítěte do péče jiné osoby (svěřenectví) v praxi (IP70616)	7
Úvod.....	12
1. Stručný historický vývoj náhradní rodinné péče	15
2. Náhradní rodinná péče	20
2.1 Formy náhradní rodinné péče.....	22
2.1.1 Svěřeni dítěte do péče jiné osoby	23
2.1.2 Předpěstounská péče.....	23
2.1.3 Pěstounská péče na přechodnou dobu	23
2.1.4 Pěstounská péče.....	24
2.1.5 Poručenství.....	25
2.1.6 Osvojení.....	25
2.2 Svěřeni dítěte do péče jiné osoby – „svěřenectví“	25
2.2.1 Právní úprava.....	26
2.2.2 Procesní úprava svěřenectví.....	27
2.2.3 Práva a povinnosti pečující osoby	28
2.2.4 Dohled nad výkonem svěřeni dítěte do péče jiné osoby.....	29
2.3 Nezprostředkovaná pěstounská péče.....	29
2.3.1 Práva a povinnosti dle OZ.....	30
2.3.2 Práva a povinnosti dle ZOSPOD	30
2.3.3 Procesní úprava svěřeni dítěte do příbuzenské pěstounské péče.....	31
3. Teoretický a kontextuální rámec pro výzkum NRP příbuzných a blízkých osob.....	32
4. Legislativní zajištění institutů náhradní rodinné péče na Slovensku a v Polsku.....	35
4.1 Slovensko	35
4.2 Polsko	37
5. Metodologie výzkumu a datové zdroje	39
6. Trendy v náhradní rodinné péči a náhradní rodinné péči příbuzných a blízkých osob z pohledu statistických dat	44
6.1 Vývoj počtu dětí v jednotlivých typech NRP včetně rozlišení péče příbuzných a blízkých osob.....	44
6.2 Zánik institutu svěřenectví: analýza jednotlivých způsobů ukončení.....	48
6.3 Regionální rozdíly v datech NRP příbuzných a blízkých osob	52

7. Finanční zabezpečení rodin (příbuzných či blízkých pečujících), které přijaly dítě do NRP	58
7.1 Příspěvek na úhradu potřeb dítěte a vyživovací povinnost rodičů (prarodičů) vůči dětem svěřeným do péče jiné osoby a dětem v nezprostředkované pěstounské péči	60
7.2 Příspěvek při pěstounské péči a jednorázová finanční podpora nezprostředkovaných pěstounů jako významný původce finanční nerovnosti mezi jednotlivými rodinnými pečujícími a blízkými pečujícími osobami	64
7.3 Hodnocení finančních dopadů novely zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, s účinností od 1. ledna 2022 do rodin, kde byly děti svěřeny do péče prarodičů.....	67
7.4 Příklady finanční situace modelových typů náhradních rodin – odděleně pro prarodiče pečující prostřednictvím „svěřenectví“ – § 953, OZ a nezprostředkované pěstounské péče.....	70
8. Proces rozhodování o formě péče NRP příbuzných a blízkých osob	72
8.1 Variabilita a nejednoznačnost rozhodovacích kritérií.....	72
8.1.1 Ad hoc podrobná analýza kritérií rozhodování pracovníků OSPOD v případech, kdy je dítě svěřováno do náhradní rodinné péče příbuzných a blízkých osob: retrospektivní zhodnocení kazuistik v rámci obou institutů.....	72
8.1.2 Hlavní kritéria rozhodování podle jednotlivých OSPOD na úrovni ORP – regionální analýza	81
8.2 Parametry rozhodování klíčových aktérů v kontextu NRP příbuzných a blízkých osob včetně jejich dopadů do rodin náhradních pečujících	88
8.2.1 Popis a vztahy hlavních aktérů v procesu rozhodování u NRP příbuzných a blízkých osob.....	88
8.2.2 Základní atributy procesu rozhodování v oblasti NRP příbuzných a blízkých osob – zasazení do kontextu praxe	91
8.2.3 Perspektiva pečujících osob: analýza dopadů specifik systému NRP příbuzných a blízkých osob do jejich rodin	94
9. Monitorovací a podpůrné procesy sociální práce s rodinou	102
10. Služba doprovázení v systému NRP příbuzných a blízkých osob	108
Závěry a diskuze	112
Literatura	118
Seznam zkratk	121
Seznam grafů, obrázků, tabulek, boxů a příloh	123
Přílohy	